Lösnummerpris: 15 öre.

TIDEVARVET

Nr 39 · 24 September

Nr 39 · 5 årg. 1927

Tidevarvet N:r 39

Vad vilja vi bli? frågar dr Andrea Andréen-Svedberg i sin artikel och besvarar frågan med att i ljusa färger måla en bild av den nya kvinnotyp som håller på att utbilda sig.

*

Två slagsmål kommentera vad som hände söndagen d. 19 på Barnens boxningsdag.

*

Ledaren Välja och vraka innehåller reflexioner med anledning av förstakammarvalen.

*

Tidevarvet innehöll i föregående nummer en artikel Industrien — folkhögskolans arbetsfält, utarbetad på grundval av fröken Hertha Svenssons inledningsföredrag vid folkhögskolemötet i Axvalla. I detta sammanhang har fröken Elisabeth Tamm sänt oss en artikel där hon hävdar den uppfattningen att även lantbefolkningens ungdom är ett arbetsfält för folkhögskolan. För den händelse hennes uppfattning att industrien vill lägga beslag på folkhögskolan är byggd på Tidevarvets artikel, vilja vi betona att fröken Svenssons uppfattning av folkhögskolans uppgift är mer allsidig än vad som kunde komma fram i vår artikel. Hon är fullt enig med fröken Tamm att folkhögskolan har en stor uppgift i att sammanföra stadens och landsbygdens ungdom.

*

Diskussionen i pressen om folkskollärarnas och lärarinnornas löner har föranlett oss att söka klarlägga lärarinnornas ställning i artikeln Kompromissens faror.

*

En ung svensk lärarinna, fröken Greta Lindström har sänt oss en initierad skildring av livet i den skottske barnpedagogen Neills skola i England, där helt nya metoder användas för att lösa Barnets gåta.

*

Att vara kvinna — intet handicap är en uppfattning som står i hjärt motsats till föreställningen om »die biologische Tragödie der Frau». Den djärva satsen utslungas av en amerikansk kvinnlig fysiolog och är grundad på 34 års studier av den kvinnliga ungdomen vid universiteten.

*

Tidevarvet har tidigare sänt ut ett brevkort tillsamman med tidningen, avsett att återsändas med adresser på personer som kunna tänkas intressera sig för att ta kännedom om tidningen. Inför kvartalsskiftet utsända vi åter ett sådant kort och hoppas att tidningens vänner lika välvilligt som förut skola tillmötesgå vår önskan om adresser. Det är oss en stor hjälp i vår strävan att nå en ständigt vidgad läsekrets.

KNUTSONS OTTOMANER,
erkända för sin hållbarhet, största sortering av överkast. Dalagatan 14.

Vad vilja vi bli?

»Giv oss, o öde, en sak utan tadel att falla för, om ej segra vi kan.»

Att ens egen tid är intressantare, rörligare än varje annan, att det »händer» mer än det gjort, så har troligen människan alltid tyckt. Så tycker säkert i alla fall kvinnorna i vår tid. Och kanske med gänska stor rätt. Kvinnornas horisont, som under århundraden varit könsvarelsens och hemmets, har ju under de sista decennierna i rask takt vidgats till att i lika hög grad som männens bli även människans och samhällets. I sanning en jättelik omvälvning! Vi står ännu mitt i den och saknar nödig överblick till en historisk värdering. I själva verket märker man på alla punkter hur fördomarna sitter i, hur man hindes av vad som varit, hur man ser på det som är och blir till med det förflutna som utgångspunkt. Och även om vi själva börjar komma över fördomarnas stadium, så måste vi komma ihåg att större delen av vår samtid har långt dit. Jag rådde häromdagen en idrottsman som såg kvinnornas idrott uteslutande ur synpunkten av vad som tilläventyrs kunde skada deras skönhet och kvinnlighet. Jag bortser här alldeles från att förnuftigt bedriven idrott säkert är bara bra för en flickas utseende och alls inte fördärvlig för hennes charm, det intressanta var att han såsom självklart utgick från att en flicka alltid först och främst skulle tänka på sitt utseende vid val av idrott — vilket förstås en man aldrig ett ögonblick skulle göra. På liknande sätt finns, som en var vet, i vida kretsar alltjämt en specialsyn på "kvinnan", som bottnar i hennes mänghundraåriga isolering till hem- o. könsuppgifter. Man har nyss diskuterat kvinnans arbetsprestationer till kvalitet och kvantitet, kvinnans olämplighet för vissa samhällsuppgifter, kvinnornas hälsotillstånd och kvinnornas livslängd; man har t. o. m. lagstiftat med hänsyn tagen till kvinnornas påvisade underlägsenhet — — — Nå allt detta är välkänt och historiskt sett förklarligt. Men knappast försvarligt nu längre. Så pass lång tid har gått sen kvinnorna trädde ut i samhällslivet att de nu kan begära att bli uppfattade fördomsfritt. Det gamla är förgånget, man må sörja däröver eller icke. Mät oss nu med ny måttstock såsom människor i en ny tid!

Det kan väl hända att denna vädjan förklingar ohörd, men det gör inte så mycket. En ändrad uppfattning om kvinnorna kommer i varje fall vår bön förutan att finnas där om en generation eller två, när den nya historien blivit längre. För så mycket är ju visst — det skrivs ju för var dag en ny historia. Skrankorna kring kvinnans tillvaro har fallit. Våra betingelser, våra yttre möjligheter äro ojämförligt vidgade.

Andrea Andréen-Svedberg.

Det är, tycks det mig, intressant att se hur samma tid som gett kvinnorna nya betingelser också gett dem en ny form, som passar till den ökade friheten. I och för sig är det ju inte anmärkningsvärt att kvinnorna växlar form, man behöver bara bläddra igenom kvinnodräktskisser från några århundraden. Inte heller tror jag, att de som dikterar modet varit medvetet influerade av den moderna kvinnorörelsen. Men omedvetet, helt säkert. I vissa fall är ju en påverkan av typen genom nya uppfostringsideal påtaglig. Visst är sport och gymnastik, lek och friluftsliv, förr ovanliga bland flickor, ansvariga för att den unga flickan av i dag i genomsnitt har ökad kroppslängd och minskat underhudsfett jämfört med föregående generation. I alla fall så som en flicka nu ter sig; lång och smärt och kortklippt, rörlig som en pojke i sin knäkorta klänning och ett par tunna underplagg, så har hon en helt ny form anpassad efter en ny tids behov. Det är nämligen min tro att den nya kvinnoformen inte bara är en omedveten produkt av den nya kvinnohistorien utan att den också är ett hjälpmedel att föra denna historia vidare. Den som vänjer sig vid att kunna röra sin kropp fritt utan snörliv, höga kragar, långa kjolar, hårnät och valkar m. m. är till sist mindre benägen att låta sig bindas och hindras när det gäller förvärsarbete eller samhällsuppgifter.

Vår tid har alltså gett kvinnorna nya betingelser och en ny form. Gott och väl. Det kunde man ha rätt att vänta sig av en tid som är så skicklig i teknik, i allt yttre. Men vad mer? Vad vilja vi bli?

Låt mig först säga vad vi inte vilja. Vi vilja inte bli de maktägande. Det har aldrig varit ett uppbyggligt skådespel att se en förtryckt grupp i samhället tillvälla sig makten för att med den tillägna sig alla företrädarnas brister och maktmissbruk och i sin tur bli förtryckare. Kvinnorna vet vilken styrka och hjälp det varit och ännu är att kämpa för en rättfärdig sak. De känner starkt hur odräglig den konservative mannens position av i dag är: med händer och fötter arbeta emot och försöka så länge som möjligt bevara så mycket som möjligt av sina privilegier. Ingen kan vara till sin fördel i en sådan situation — den saknar ädelhet och behag. Måtte kvinnan aldrig någonsin komma att kämpa en så oideell strid! Nej, vi vill inte bli de maktägande. Men vi vill dela ansvaret. Vi vill vara med om att bestämma kursen, vi vill arbeta ärligt och bli ärligt vedergälda. Vi räcker vår hand till samarbete med männen för vårt gemensamma samhälle och vi vill bli tagna på allvar.

Men frågan står kvar: vad vilja vi bli? Den frågan som alltid är den mest brännande och som i vår tid reses med alltmer oro och bävan. Vart vill vi hän med alla våra ökade möjligheter och vår nya form? Vad finns bakom? Håller vi på att bli riktigare människor? Med det står eller faller ju allt. Funnes det ett arcanum för den saken så vore alla världens svårigheter överkomliga. Nu finns det inget arcanum, och så återstår oss endast att långsamt bygga inifrån i oss själva och i vår fostran av den generation som kommer efter oss.

Jag skall inte ens göra ett försök att ta fram det viktigaste av vad vi vilja bli eller definiera "riktiga människor". Alla tiders etik och filosofi och religion har ju sysslat med detta. Och det är inte lätt att finna bättre uttryck än de gamla vackra och pregnanta ord som genast komma upp i ens medvetande: "ljus och salt i världen", "brinnande i anden" "allas tjänare".

Att känna sig som tjänare är

(Forts. å sid. 6)

Två slagsmål.

I Velodromen på Kungsholmen uppstod på söndagsmiddagen ett slagsmål mellan Harry Persson från Sverige och amerikanaren Bud Gorman, varvid den senare blev svårt slagen. Han blödde ymningt ur näsa och mun och fick ena benet illa skadat. Den slagne brast i gråt, men omhändertogs av läkare och vänner. Angriparen gick att mottaga folkets jubel. Anledningen lär vara en summa på minst 35,000 kronor.

På Östermalm uppstod på söndagskvällen ett slagsmål mellan en furir och en civil, varvid den senare blev slagen sansslös. Den slagne fördes till Sabbatsberg, angriparen omhändertogs av polisen. Anledningen till slagsmålet lär ha varit, att furiren och civilisten kommit i delo om någon teknisk boxningsdetalj, som den senare nödvändigt ville demonstrera på furiren och som enligt hans mening skulle ha gjort slut på matchen mellan Harry Persson och Gorman på ett vida värdigare sätt än vad som skedde.

— — —

Vad är skillnaden mellan matchen på Östermalm och den inspirerande matchen på Kungsholmen?

I bägge fallen gäller det blodigt allvar. Harry Persson och furiren äro besjälade av samma brinnande önskan att göra slut på motståndaren så snabbt och effektivt som möjligt, båda banka på med knytnävarna tills partnern är urståndsatt att längre försvara sig.

Men det ena slagsmälet är kontrollerat, mätt i ronder och stötar, det är inte det andra. Den ena matchen följes av tusentals ögon och avlyssnas av tusentals öron. Velodromen är fullsatt av människor, som tjuta ett uppmuntrande »ge på'n, ge på'n» mot segraren och hjälten och på hötorget applåderar 20,000 människor frenetiskt, när hallåmannen i sin högtalare rapporterar, att Gorman har svårt att klara sig och ymningt blöder ur näsa och mun. — Den andra matchen hade kanske ett tiotal halvvuxna pojkar till åskådare, kanske inte ens det, ty polisen ingrep mycket snabbt.

Det behövs inte, att man tager hårda ord i sin mun inför velodrommatchen och boxningsraseriet. Det borde åtminstone räcka med att visa på de referat över matchen, som på måndagsmorgonen fyllde Stockholmstidningarna och trotigen även många landsortstidningar. De fälla själva domen över sig och sitt ämne.

Ett fåtal tidningar reagerade på liknande sätt som vi, den enda tidning i vars måndagsnummer vi fåfängt letade efter en rad om matchen var Arbetaren. Allt vad vi hittade var denna lilla dikt.

Vet, att kamp i en ring är ringare ting
än den bittra striden för livet.
Du får lära dig tåla en smärtande swing
och det hårdaste slag, som blev givet.
Hör an, gladiator! Ser du blod rinna
rött? . . .
Ser du blänkande solar och stjärnor?
Är du slagen en gång? Är du svag? Är du trött?

Väl mätt!
Här krävs stålhårda muskler och knipskarpa hjärnor!

Det är lag, du skall offra ditt ädlaste blod
i den frestande fighten för livet.
Du skall gå den till slut med ett lejonlikt mod,
och ditt namn står i stjärnorna skrivet.
Hör an, gladiator! Hör du fåglarnas sång
och ser golvet i dimman du gunga?
So long!
Du skall bära det bittra och tunga!

Vilka kämpar du mot? Emot Sorg och Brist,
mot en jättestark champion: Bekymmer!
Du skall möta dem jämt och du möter
dem sist,
när mot levnadens afton det skymmer.
Håll ut, gladiator! Håll ut! Håll ut!
Om ock blodet forsar i flöden!
Håll ut till det sista. Tills du räknas ut
till slut
av Den Store Domaren Döden!

R.

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbringa Edra livsmedelskostnader genom inköp i vå ra butiker

KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.
Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3: 50, kvartal kr. 2:—. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text ..... 20 öre per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats ..... 25 öre

Linkoln Bloms Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för föräldrar

Regeringsgatan 31, 3 tr., Stockholm. Öppen dagligen kl. 11—15. Läkare träffas måndagar kl. 12—13, torsdagar kl. 18—19. Tel. Norr 8043. Besvarar även frågor per brev.

Dir Ada Nilsson, Byråns föreståndare.

Ny
Hälsovårdsaffär
Samhällshygien
öppnad
REGERINGSGATAN 31 III. Hiss.
Tel. Norr 80 43.
Affärstid kl. 11—15.
Torsdagar 18—19.

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmtorsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88. Norr 244 19.
Familjerätt. Hyresärenden. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå
Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgat. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
f. d. Lin. Vattugatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker. Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrlandsgatan 8—10, Stockholm.
Tel. 147 99. N. 101 50.

Doktor Inez Laurell
Sibyllegatan 9, Sthlm. Tel. 741 71.
Homeopatisk behandling.
Tid för mottagningen beställes per telefon, helst 9,30—10 fm.

Inför genom
Stockholms Tandläkareförening
Tandläkare
Ester Asarnoj
Engelbrektsgatan 15—17.
Mottagn. efter överenskommelse pr tel. N. 16404.

TANDLÄKARE
ELSA ARRHENIUS
Kungstensgatan 9, invid Birger Jarlsgatan.
Tel. Norr 20500. T. Bostaden: Norr 19315.

Tandl. Greta Bergman,
Hantverksregatan 30, 1 tr. Hörn. av S:t Eriksgatan.
Tel.: Kh. 8485. Bostad: Norrviken 132.

Man väljer och vrakar.

Den sedvanliga förnyelsen av första kammaren har ägt rum. Och detta har också, som sig bör, kommenterats i pressen. Återstår ej mycket att tillägga.

Att hr Pers skulle bli försmådd av de frisinnade i Kopparbergs län, visste man på förhand. Det skedde så finkänsligt som möjligt, han petades av en ämbetsman med så hög rang som en landshövdings. Mera längsökt förefaller dock förklaringen från regeringspartiets organ att en landshövding, om han nu sitter i riksdagen, därvid önskar företräda det län, vars omvärdnad eljes utgör hans dagliga omsorg. Därmed erhåller hans gärning ökad enhetlighet, och länets intressen bli så långt möjligt tillgodosedda». Man har svårt att förstå, att han inte skulle kunna bevaka länets intressen lika bra på vilken bänk, han än sitter. Dessutom är ju första kammaren en inrättning, som även skall tillvaratuga hela landets gemensamma intressen, inte bara länets. Och löftet om att hr Kvarnzelius supplean i Västernorrland, som nu i verkligheten blir hr Pers efterträdare fyller mättet för högt ställda senatoranspråk, kan inte undanskymma, att hr Pers dock var en av riksdagens mest aktade ledamöter.

I Skaraborgs län fingo de frisinnade hjälp av bondeförbundet, men i Kalmar och Gottlands län kunde bondeförbundarna inte bestå dem mera än två suppleantplatser.

Alltnog — högern har vid årets förstakammarval förvärvat ytterligare två mandat, liberalerna ha fått släppa till det ena och bondeförbundet det andra. Blir den borgerliga samlingen helt förverkligad, kan det visserligen vara ungefär detsamma. Men ännu har icke borgerlig samling hunnit bli genomförd, och det är hög tid att tänka på, särskilt för dem, som älska att kalla sig stungan på vågen», att ett sådant slag i ansiktet på att demokratisk äskädning, icke får ske. Än är det tid att visa, att där finns demokratisk äskädning i landet. Om där finns någon, kommer att visa sig vid nästa års andrakammarval.

Svart på vitt.

Siffrorna stiga.

Det har nyligen i pressen varit synlig en rapport över antalet fall av venerisk sjukdomar. Denna rapport visar en tydlig ökning av antalet sjukdomsfall och har också på sina håll uppväckt farhågor, vilka dock snart tycks lugnats genom den upplysningen, att höstrapporten regelbundet visar stigande tendens.

Det är icke överdrift att säga, att det tyder på ansvarslöshet att så lätt slå sig till ro. Med en enda blick på statistiken under de senaste åren kan man konstatera, att ökningen forbsatt flera år i fad. Det torde räcka med att nämna att år 1924 inträffade 11,265 sjukdomsfall i Sverge, följande år hade siffran stigit till 12,266 och 1926 stegrades den till 13,362.

Det torde icke vara svårt att angiva åtminstone en av orsakerna till denna stegring. Efter lex veneris införande 1919 inträffade en oerhörd nedgång i antalet sjukdomsfall, otvivelaktigt en effekt av den nya lagen men även berocende på återgången från krigstidens överflöd till mera normala förhållanden i flera avseenden. Före kriget bedrevs emellertid en mycket nitisk upplysningsverksamhet i form av broschyrer och föredrag från enskilda personers och institutioners sida, men denna upphörde när den nya lagen kom till. Detta var endast en alldeles naturlig följd av lagens ikraftträdande. Lagen stadgade obligatorisk upplysning som ett komplement och på den väntade alla. Kan inte häri ligga en anledning till de höga siffror, som ovan anförts? Lagens bestämmelser i sig själva äro icke tillräckliga, det fordras upplysning och kraftig upplysning därtill. Är det icke sorgligt, att de första årens goda resultat måste helt spolieras, för att statsmakterna skola få upp ögonen och sitt löfte och sin plikt likmätigt vidtaga några åtgärder?

Sterilisering — isolering.

Frågan om bästa sättet att förhindra sinnessloa, sinnes- och fallandesjuka att fortplanta sig har åter kommit under debatt, närmast med anledning av att den s. k. kasernkommitten framlagt sitt förslag om isolering av asociala imbecilla i några genom regementsindragningarna lediga kasserner.

De föreslagna nya isoleringsanstalterna komma att draga mycket stora kostnader, men trots detta utgår man ifrån, att regering och riksdag komma att i allt väsentligt bifalla förslaget. Förhållandena runt omkring i landet äro helt enkelt upprörande, det framgår bäst av fattigvårdskonsulenternas redogörelser. Många sinnessloa och sinnessjuka, som nu befolka fattigvårdsanstalterna eller vistas i hemmen utan någon som helst vård måste absolut omhändertagas och interneras.

I andra fall skulle däremot en annan väg vara bättre och mera human. Genom sterilisering skulle många åtminstone hindras från att sätta mindervärdiga individer till världen utan att man skulle behöva tillgripa det straff, som livslång internering måste innebära, alldeles oavsett de dryga kostnader en sådan internering måste draga för det allmänna. Man skulle på denna väg kunna infoga många människor på ett eller annat sätt i samhället.

Måtte nu därför icke detta nya förslag om nya isoleringsåtgärder ytterligare förskjuta frågan om en steriliseringslag. Vi behöva det ena men framför allt det andra. För fem år sedan väckte steriliseringsfrågan till liv genom en riksdagens hemställan till regeringen om utredning, för tre år sedan hemställde också medicinalstyrelsen om en utredning i frågan, men intet har hörts av. Vore det inte på tiden, att man ökade på arbetstakten en smula?

Ett förtydligande.

Man har bett oss att i detta nummer av Tidevarvet förtydliga det tillägg vi i föregående nummer gjorde till Karin Hammars inlägg «Vi vilja ha kvinnor i skolöverstyrelsen.» Vi meddelade däri den upplysningen att ett förslag om att konsulenten för husligt arbete, fröken Ingeborg Walin skulle erhålla undervisningsråds värdighet och förmåner icke vunnit någon genklang, inom skolöverstyrelsen. Det precisa förhållandet är att skolöverstyrelsen varmt förordat inrättandet av ett nytt mandat inom skolöverstyrelsen för fröken Walins räkning, samtidigt som den förklarade sig icke kunna avstå någon av de redan befintliga platserna därtill. Skulle det beredas någon plats, måste den vara ny.

Låtom oss hoppas, att skolöverstyrelsens varma tillstyrkan måtte få snar och synbar verkan!

Ett anfall mot Fredrika Bremer.

Man borde inte förvåna sig över någonting. Allt är möjligt och allting går an. Men motionen i Stockholms stadsfullmäktige om borttagande av Fredrika Bremer-statyn från dess plats i Humlegården väcker dock en viss överraskning.

Motionen har väckts av två nya stadsfullmäktige av unghögertyp: hrr Oxsahlr och Källström. Deras motivering är omsorg om Humlegårdens och Fredrika Bremers skönhet. Man känner igen tonfallen från den opposition inom statykommittén som i det sista sökte förhindra konstverkets tillkomst och dess resning i Humlegården. Men likväl vägra vi absolut att tro att denna opposition har något som helst att skaffa med tillkomsten av de nämnda herrarnas motion. En sak är att opponera, en annan att begå en sådan oförskämdhet.

För vår del tro vi att det varit bättre att Fredrika Bremer sluppit staty än att den skulle tvingas fram under år av likgiltighet, ohust och strider. Men ska Fredrika Bremer nödvändigt finnas i brons i Stockholm så må man väl vara glad att hon är den Fredrika vi känna igen som den verkliga och inte en liten näpen beskedlig 40-talsdocka med korkskruvslockar och volanger och förresten ingenting. Hellre då ett tecken till förargelse och motsägelse. Det är väl inte det manliga ideplet av kvinnlig skönhet vi ska upphöja i Fredrika Bremer. Det är tvärtom.

Folkhögskolan — allas hem.

I Tidevarvets artikel »Industrien — folkhögskolans arbetsfält» omtalas ett möte för folkhögskolelärare på Axvalla hed, där många betydelsefulla problem avhandlats, men det viktigaste diskussionsämnet utgjordes, enligt de närvarandes uppfattning av frågan om: industrins ungdom och folkhögskolan.

Det är inte min mening att bestrida nödvändigheten av att folkhögskolorna mer än hittills besökas av industrins ungdom ,ej heller den stora betydelsen därav. Men diskussionen i denna fråga har tagit en sådan vändning att det ger anledning erinra om, att jordbrukarungdomens rätt till folkhögskolorna lika fullt måste hävdas. Här har framhållits i olika artiklar i pressen, att industriungdomen särskilt vore i behov av en sådan utbildning, deras arbete är enformigare, det kan inte ge någon annan tillfredsställelse än förtjänsten. Må vara, men jordbrukarungdomens liv är på det hela taget enformigare. Städer och samhällen ha mera omväxling och förströelse, mera tillfälle till utveckling inom olika områden. Man säger, att folkhögskolorna från början endast varit avpassade för landshygdens ungdom, de måste läggas om, så att de lämpa sig bättre för städernas ungdom. De senaste åren har det klagats över, att folkhögskolorna varit fåtaligt besökta. Därför kommer nu detta som ett välkommet uppslag. Folkhögskolans representanter se här nya möjligheter öppnas. Gärna det. Men kanske bör det även undersökas, om där inte behöves en omläggning för att även tilltala landsbygdens ungdom. Det får inte förbises, att denna ungdom om den stannar kvar på landet så gott som uteslutande är hänvisad till folkhögskolorna för fortsatta studier. Och det är en tara, att industriungdomen har mera vakna och energiska målsmän att bevaka sina intressen, än vad landsbygden har. Här fordras ett: giv akt!

Varför skall man alltid vidga klyftan mellan land och stad och göra deras behyggare allt mera främmande för varandra! Folkhögskolornas insats, om någon, måste vara att utföra en kulturgärning för *hela* folket, en gärning så stark att den samlar *alla* till arbetet för personlig och samhällelig utveckling.

Elisabeth Tamm.

Glöm ej
Spångbergs Blommor
12 Birger Jarlsgatan 12

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling
Borit. av vårtor, bruna fläckar, liktornar med violetta strålar. Gen. hårväxt borit. med elektrolysbehandling
Manicure, Pedicure f. damer o. herrar
Hilda Jonson
Götgat. 18. Tel. S. 332 99. Stockholm

Kvartslampa 1:50
Diatermi 2:—, Ultraviolettа strålar. Mångdrig praktik. Läk. rek.
Elektriska Central Institutet,
Stureplan 13, 4 tr. Hiss A. Gustafsson.
Tel. Norr 197 92.

För längre och kortare tid uthyres propra rum, centralt belägel, även helinackordering kan erhållas. Moderata priser.
DIETHEMMET,
Birger Jarlsgat. 14, III, tel. S. 1633.

Matlagningsskolan,
Humlegårdsgatan 5 I
LUNCH Smörgåsbr. varmrätt, kaffe 1:25
Middag Smör. ost, sill 2 rätter 1:50
Ny regim. N. 115 50. Kupongsystem.

ALMA AXELSSONS Förlossningshem,
Linnégatan 19, mottager inackord, även för längre tid. Tryg't o. ogen. vårdk.
Tel. 778 24.

FORSSTRÖMS BANDHANDEL
Drottninggatan 70
BLOMMOR
Spetsar • BAND • Kragar

Hostol bröstkaramell
finnes överallt
Sockerbageri-Aktiebolaget, Stockholm.

Carl E. Lindgren
Birger Jarlsgatan 5
Pälskappor
Pälsgarnityr
Beställningar och modernisering av pälsverk.

DAMER!
Vid beställning av **klädningar** och **blusar** vänd Eder förtroendefullt till
MODE-ATELJÉN
Sigrid Andersson
(Inneh. K. Fredriksson)
Västerlånggatan 68, 4 tr.
STOCKHOLM
Telefon: N. 68 10.

Berliner Bock Dricka
Damernas Favoritdryck.
Måltidsdricka.
RÅSUNDA BRYGGERI A.-B.
Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda

Vid köp av villa
i Äppelviken, Smedslätten och Alsten vänd Eder med förtroende till
Byggmästarnas Villabyrå
Höglandsborgens hållplats.
Tel. Alsten 555.

Framkallning,
kopiering och förstoring av amatörbilder utföras bäst hos
PETERS, Stureplan 4.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 58. Tel. 106 51
STOCKHOLM.

K. J. LUNDBERGS
Borst- & Penselfabrik
— STOCKHOLM —
Varvsgatan1. Tel. S5. 137 68
Rekommenderas. Förstklassigt Arbete.

Ottomaner, 2 bädd., mont. 138:—
1 » » 95:—
Schäslonger 26:—, Liggfåtöljer 60:—, Dubachat 35:—, Madrasser 8:—, Flock, Kroll-splint 65:—, Tagel 4:50, Tråull 30 öre kg.
Begär realisationslista.
DANIELSSONS VERKSTÄDER.
Metarvegatan 6, (slutet av Södermannagat.)
Stockholm. (Etabl. 1895.) Tel. Söder 766.
Köp direkt av fackmän!

Damfriserings-salong
Kornhamnstorg 2, 1 tr. Tel. N. 844.
Shingling, Ansiktsbehandling
Manicure.

Kompromissens faror.

I en ledare, kallad Huvudet högt, behandlade Tidevarvet för några veckor sedan den aktion, som Sveriges Folkskollärarförbund, representerande en del av den manliga kåren, inlett för att få folkskollärartjänsterna indelade i manliga och kvinnliga tjänster med olika lön. Denna aktion sammanhänger naturligtvis på det närmaste med hela folkskollärarkårens lönefråga och vad var annat att förvänta än att den skulle giva eko i allt Sveriges land. Utom fackpressen tycks frågan ivrigast har debatterats i Skånetidningen Arbetet, där en lång polemik förts mellan pressombudsmannen för den del av kåren det här är fråga om och förre finansminister Wigforss. I polemikens senare skede har i all synnerhet lärarinnornas ställning till likalönsprincipen kastats i förgrunden.

Sveriges Folkskollärarförbund gör genom sin pressombudsman gällande, att lärarinnorna frånträtt likalönsprincipen och definitivt accepterat lägre lön för kvinna än för man. Denna ståndpunkt intogo de, då de för några år sedan godkände lönekommitténs förslag och vidhålla den även sedan statsmakterna godtagit likalönsprincipen. Detta senare påstående stödes på att alla löneframställningar från lärarkårens sida under senare åren jämväl grundat sig på nyssnämnda förslag. Likalönsprincipens tillämpning är således icke aktuell för folkskolans vidkommande, heter det kategoriskt i fortsättningen.

Folkskollärarkårens lönefråga är en för hela vårt skolväsen genomgripande angelägenhet. Då denna fråga dessutom i det läge den nu råkat kan få oanade konsekvenser icke endast för den stora grupp av kvinnliga tjänstemän som den närmast berör utan även för ett tillämpande av likalönsprincipen vad övriga kvinnliga befattningshavare beträffar, är det av stor vikt att lärarinnornas ställning fullt klarläges.

Då gäller det först att taga i betraktande, att lärarlönekommitténs betänkande förelåg färdigt och antogs av såväl de manliga som kvinnliga folkskollärarna, innan riksdagen godtagit likalönsprincipen inom statsverken. Då denna genomfördes 1925 kom självfallet denna fråga i ett annat läge och det gällde i all synnerhet för lärarinnorna att fatta ståndpunkt inför den nya och sannerligen mycket vanskliga situationen. Skulle de frånträda lönekommitténs förslag, förhala hela lönefrågans lösning genom en ny utredning för många år framåt och omöjliggöra allt samarbete med den manliga delen av lärarkåren eller skulle de kompromissa? De valde det senare, sedan de gjort vad de kunde för att få sin anslutning till *principen* tydligt och klart fastslagen. På det ombudsmöte 1925, där frågan avgjordes uttalade man sig alltså för det gamla förslaget men fogade därtill ett uttalande om att detta ståndpunktstagande var dikterat av taktiska skäl och finge icke betraktas som ett avståndstagande från likalönsprincipen. Den stod fortfarande för lärarinnorna som det slutliga målet. Flerfaldiga gånger senare ha lärarinnorna understrukit denna ståndpunkt, bl. a. genom att på möten och inom organisationerna antaga den reservation, som deras förutvarande ordförande, fröken Maria Jönsson såsom tillkallad sakkunnig i lärarlönekommittén fogat till lönekommitténs betänkande och som klart och tydligt deklarerade likalönsprincipen. — Det är detta ståndpunktstagande från lärarinnornas sida som nu förvridits och vantolkats än i det ena, än i det andra syftet.

Det var således av taktiska skäl som lärarinnorna kompromissade. De lät kravet på lika lön vila tills de fått de av kommittén i utsikt ställda högre lönerna och tills förhållandena i övrigt stabiliserat sig efter det nya systemet för de kvinnliga statstjänstemännens löner. De hoppades att om endast frågan om en lönereglering kunde lösas skulle de sedan så småningom kunna nå fram även till en rättvis lösning av principfrågan om lika lön för lika arbete. — Frågan om inrättandet av olika tjänster hade vid denna tidpunkt icke ens dykt upp. Den kastades in i diskussionen så sent som 1926.

Finns det nu någon utsikt för att det skall gå som man hoppats och förutsett? Kan den ena frågan lösas och den andra ställas på framtiden? Härtill svarar lektor Wigforss i en av de ovan citerade artiklarna ett bestämt nej. Man kan icke taga en definitiv löneregleringen först på de gamla linjerna med olika löneplan för män och kvinnor för att därefter taga upp frågan om likalönsprincipen. En löneregleringen måste betraktas som ett definitivt beslut, vilket för framtiden fastslår de skilda lönernas princip för folkskollärarkåren. Det finns inga utsikter för att några jämlikhetskrav därefter skola vinna beaktande.

Man måste hålla i sikte, att detta är en enskild persons individuella uppfattning. Om den är riktig får framtiden utvisa, men nog tala starka skäl och bittra erfarenheter för att hr Wigforss spår sant.

Det tillkommer icke oss och vi mena det heller icke att nu komma med pekfingret och säga: se nu, så går det, när man inte har principfrågan klart i sikte utan skjuter den åt sidan. Där ser ni faran av kompromisser! — Vi göra icke detta, därför att vi ha fullt klart för oss i vilken ömtålig situation dessa kvinnor befunno sig, när beslut måste fattas. Men såg ingen annan utväg, om man icke ville sönderspränga lojalitetens band. Man hade svårt att tänka sig det framtidsperspektiv, som hr Wigforss nu upprullat och insåg måhända icke det förrädiska i kompromissförslaget.

Men kanske, att när detta går upp för de många ute i landet, att man måste slå in på en annan väg. Vi veta med visshet, att det icke varit lärarinnornas avsikt att avstå från det som är rätt och riktigt och frånträda likalönsprincipen. Om någonstans bör väl denna princip vinna beaktande på folkskolans arbetsområde, där det är fråga om fullständigt likvärdigt arbete med samma utbildning och samma meriter. Men detta måste tydligen sägas ifrån, så att det varken kan vantolkas eller missbrukas.

Orientens kvinnor.

Även de färgade raserna ha sitt kvinnoproblem och sin kvinnorörelse som kämpar för samma ideal och mål som den vitas.

I Japan gör sig kvinnan allt mer och mer gällande på olika verksamhetsområden: som stenograf och maskinskriverska, uppasserska, butiksbiträde o. s. v. liksom den europeiska kvinnan, men även som konduktör och chaufför. Omkring 6 miljoner kvinnor arbeta dessutom i jordbruk. Även bland de bildade klasserna börja kvinnorna alltmer ägna sig åt arbete utom hemmet. För 50 år sedan ansågs det som en omöjlighet för en kvinna att bli läkare. För närvarande har Japan omkring 300 kvinnliga praktiserande läkare samt därtill omkring 30,000 utbildade sköterskor och barnmorskor.

1925 års rösträttslag uteslängde visserligen den japanska kvinnan från valrätten främst av den anledningen att man »icke ville störa harmonin mellan man och hustru». Det skälet har givits av flera andra länder, som nu tillerkänt kvinnan rösträtt, framhåller en Tokiotidning, utan att harmonin mellan man och hustru blivit störd i nämnvärd grad. Den dagen torde dock icke vara alltför avlägsen, då även den japanska kvinnan får giva sin röst vid valen. Därom vittnar hennes växande kunskaper och bildning samt hennes ökade intresse och deltagande i landets sociala och ekonomiska liv.

Indien är de stora motsättningarnas land. Medan kvinnorna flerstädes och även i somliga europeiska länder arbeta för den allmänna rösträtten är denna redan en verklighet i Indien. Medan kvinnorna på de flesta håll kämpa en seg och hård kamp för att nå och få göra sin begåvning gällande på högre och större arbetsområden ha åtskilliga indiska kvinnor satts på ledande platser inom såväl det kommunala som sociala livet, vid universitet och undervisningsanstalter. Slöjan, som varit den förmögnare eller i varje fall den bildade kvinnans privilegium är inom dessa kretsar i flesta fall avlagd och den moderna indiskan rör sig fritt och öppet på offentliga platser och tillställningar.

Men detta är endast en sida av Indiens kvinnofråga, och den som berör de lyckligt lottade, de som fått bildning och uppfostran. Men dessa utgöra endast en bråkdel av Indiens kvinnor. Det stora flertalet indiskor leva ännu ett förnedrande liv, prisgivna åt männens godtycke Haremslivet verkar förlamande på dessa kvinnor. Och även i de trakter, där detta numera icke förekommer, har dock mannen bestämmanderätten över kvinnornas kommande och gående, ett ord från honom är tillräckligt för att hålla dem inom husets fyra väggar. Ett exempel på dylik hänsynslöshet är den indier som beklagade sig inför en amerikansk dam över att hans syster vågade lämna den byggnad, där hon fått sitt tillhåll, när han önskade hålla poetiska utläggningar över månen och naturens skönhet. Förutom det rent husliga arbetet är andaktsövningarna det enda som dessa kvinnor få befatta sig med. Men även detta tillkommer endast en del, nämligen de hinduiska. För den mohammedanska kvinnan är ställningen i detta fall ännu bedrövligare, då Islam tar föga notis om kvinnan.

Var äro då de förnämsta orsakerna till dessa förhållanden att söka? Först och främst i bristande uppfostran och de tidiga äktenskapen.

Det är också för avhjälpandet av detta den indiska kvinnorörelsen ägnar arbetar. Kraven gäller: lika undervisning för flickor som pojkar samt höjande av äktenskapsåldern till 16 år. Det senare är det icke minst viktiga, då de tidiga äktenskapen ofta äro orsaker till så mycket ont. Det hör icke precis till ovanligheterna att flickor på 13—15 år bortgiftas med gubbar på 60—70. Mord och självmord bliva också ofta avslutningen på de vidriga förhållanden dylika förbindelser tvinga till. Den stora dödlighetsprocenten för mödrar och spädbarn är också en följd däraV. Därtill bidrar även bristen på vård och hygien.

Allt detta tvingar den indiska kvinnan i gemen in i förhållanden i många fall sämre än djurens. Mrs R. S. Hossein, en ivrig förespråkare för den mohammedanska kvinnans ställning i Indien, har sagt: »Mr Gandhi ömkade sig över hur obekvämt tredjeklasspassagerarna på ett tåg har det. Det finns åtskilliga djurskyddsföreningar, vilket visar människornas känslor för djuren, som äro oss underlägsna. Det har i anglo-indiska tidningar fällts tårar över en överkörd hund. Men ingen i Indien gråter över de olyckliga och orätt behandlade kvinnor, som hållas inspärrade i ett harem».

Cuba är visserligen icke beläget i Orienten men några ord om dess kvinnorörelse och dess arbete kunna dock vara på sin plats.

I Cuba kämpa kvinnorna under ledning av den intelligenta och energiska Mrs Pilar Houston en envis kamp för att erhålla valrätt, en kamp, som om inga oförutsedda politiska händelser inträffa, efter allt att döma skall sluta med seger Svårigheterna ha dock varit många och rörelsen har ofta mötts av misstänksamhet och oförstående från regeringens sida. Då t. ex. kvinnoklubben i Cuba nyligen höll sitt nionde årsmöte var man inom vissa kretsar så ängslig för att dessa kloka och modiga kvinnor skulle hålla uppbetsande tal, att en avdelning polis utkommenderats att övervaka förhandlingarna. Vid ett annat tillfälle tvingades man helt enkelt att upplösa mötet vilket allt visar, att regeringen, trots löften och givna förhoppningar ännu tycks hysa betänkligheter för kvinnornas deltagande i det politiska livet.

Vad har skapat framgången hos

Vita Tvättbjörn

— Jo, hans enastående förmåga att tvätta bländvitt, rent och glansigt —

319

Gymnastikdräkter

av trikå till alla åldrar, av tyg på beställning. Stort lager av N. F. K.-livstycken för barn och vuxna.

Promenadskodon bredare o. smalare med och utan klack, finnes o. kan beställas i

Anna Ahlströms Manufaktur och Kortvaruaffär,

Götgatan 95. Tel. Sö. 31 184.

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

En rak och spänstig hållning

är möjlig *endast* om Ni håller ryggen rak. En rak rygg betyder därjämte fri och djup andning samt motverkar trötthet. Rygghållaren **STOA-CORREKTOR** tvingar ryggraden och ryggmuskulaturen att intagas sitt naturliga, rätta läge, utan att det kännes som tvång. Efterfråga **STOA-CORREKTOR** hos

KIRURGISKA INSTRUMENT FABRIKS A.-B.

KIFA

Regeringsgatan 31, Stockholm. Tel.: Norr 286.

I gamla spår.

Varför måste så mycket böcker skrivas, och varför måste de bli lästa?

På den frågan har jag sett ett lustigt svar av den engelska dramaturgen Clemence Dane. Många böcker måste skrivas, säger hon, tryckas och publiceras för att producera den atmosfär, ur vilken Boken stiger upp, den bok som uttrycker tidens själ och ger människorna vad de vilja ha. Denna teori förlorar sig i mystik och är oåtkomlig. Men vad har den som läser många böcker för behållning därav? Jo säger Clemence Dane, när man har läst i sträck en rad av böckerna för året, har man en bild av vad som är uppe i allmänhetens tankar och vet vart vinden blåser, även om ingen av dessa skildringar varit så märkvärdig i och för sig.

Vågar man säga något om vart vinden blåser efter att ha läst tre böcker av tre författarinnor av ungefär samma generation, utgivna inom tidrymden av några månader? Jag tänker här på *Eva* av *Gurli Herzman-Ericson*, *Därhemma*, berättelser från Skåne av *Nanna Lundh-Eriksson* och *Det rätta ansiktet* av *Elisabeth Högström-Löfberg*. De kanske säga mer om hur vinden blåser hos Norstedts förlag, varifrån de alla utgivits, än hur vinden blåser ute i världen. Det som kommer ut på ett förlag, är ju resultatet av ett urval, av ett väljande och vrakande. Men det kan måhända ändå vara givande att pröva Clemence Danes teori på dem.

De tre böckerna ha flera beröringspunkter som kunna rättfärdiga en sammanställning.

Den litterära handstilen är hos alla tre jämn och driven, de förstå att bruka den skildringsteknik som arbetats fram under de sista författargenerationerna. Men än mera likhet kan man finna i attityden mot tillvaron, sättet att se och värdera.

Gurli Herzman-Ericson har förklarat att hennes roman handlar om moderskapets idé. Det skulle då vara om det eviga, det fullkomliga, men aldrig förkroppsligade moderskapet. I stället handlar boken just om moderskapets jordiska gestaltning i en kvinna, tecknad som en av dem som äro födda till mödrar, vilket enligt författarinnan icke alltid är detsamma som de mödrar vilka föda barnen.

Eva, den eviga modern är i denna inkarnation gift med en professor i nationalekonomi i Lund. Hennes problem är det, att hon icke kan känna sig tillfredsställd annat än då hennes moderlighet är tillfredsställd, det vill säga då barnet är lika uteslutande barn till modern som hon är mor till barnet. Nu vet man icke hur denna Eva skulle varit om nationalekonomen brytt sig om något annat än guldmyntfoten och om den man hon längre fram under det tomma äktenskapet dras till, varit fri att ta henne till sig eller om hon haft flera barn. Nu är hon hänvisad till att vara endast moder för en son. Den oundvikliga krisen har skildrats otaliga gånger: barnet blir yngling och man, den nya kvinnan, som dessutom är en missräkning, tar honom helt, och modern står där med tomma armar, frågande vid 45 års ålder efter en livsuppgift. Denna uppgift finner hon sedan i sonens fästmös barn med en annan man, som de unga blott alltför gärna lämna från sig.

Författarinnan har velat skildra en särskild typ av kvinnor och det öde, den förutbestämning till lycka och smärta som de bära med sig som givet. Men som sagt: Eva är här för litet prövad mot andra intressen och krav för att man skall bli fullt övertygad om fallets allmängiltighet.

Till det allra bästa i boken hör något som eljes inte hör med i berättelsen. Det är skildringen av en gammal skånsk gård. Ett och annat tonfall erinrar om att författarinnan är intresserad av kvinnorörelsen. Det talas om kvinnlig solidaritet som här håller provet under mycket prövande förhållanden och det ges en liten skiss av några rösträttskvinnor, dessa ha dock ej några individuella drag.

De två andra böckerna äro novellsamlingar. Nanna Lundh-Eriksons Därhemma består av berättelser från Skåne, den första börjar under Karl XII:s ofredsår, den sista handlar i modern tid. Författarinnan har gamla sagoförtäljares mod att trotsa beskyllningen för enformighet och varierar gång på gång motivet om de två unga som skiljs åt: genom kriget, genom missförstånd, genom släktingars intriger och finansiella hänsyn, och sen återfå varann efter en lång prövotid. Det är samma par som kommer igen: trofasta, fåmälda, arbetsamma och dugliga män och kvinnor från slätten, alla med hjärtan som icke förändras och känslor som leva genom åren. Till slut verkar boken nästan suggestivt genom upprepningen, till dess man slår igen den och säger sig att Skånes historia under två hundra år lär innehålla beskare sagor än dessa.

Elisabeth Högström-Löfberg varierar mycket mera sina uppslag, hon behåller däremot tämligen tidens enhet. Alla slags miljöer teckna hon från stad till land, alltid med små behändigt funna detaljer som ge dem individuella drag. Hon hittar på ständigt nya situationer att föra människor samman, nya anekdoter att bygga upp noveller omkring. Men med denna yttre variation ligger det ändå något enformigt, om man vill kan man säga enhetligt, i själva människoskildringen. Man känner igen människorna som man känner igen skådespelare som uppträda i olika roller även om de äro skickligt maskerade.

Nå på vad sätt skulle då dessa böcker ge en bild av vad som är uppe i tidens tankar? På intet sätt. Hit in i dessa böcker når inte tidens vind. Men indirekt kan man ändå finna ett samband. Jag läste nyligen en annan bok mycket skicklig**are** än någon av dessa: *Fåglar omkring fyren* av den danske författaren Paludan. Där blåste verkligen tidens vind, där hade man en känsla av hur flytande tidens begrepp och värderingar äro. Där slogs icke fast *en* sats om människorna och livet som icke suddades ut av nästa sats, lika slående och lika artistiskt formulerad. Författaren visade en fenomenal känslighet för alla åskådningar, även de som upphäva varandra. Han gungade själv med på de flytande värderingarnas hav. Det är de tre författarinnornas samband med tiden, att de erbjuda dem som icke tycka om att ge sig ut på en sådan seglats en trygg hamn. Om man rädes förändrligheten och spelet med sanningen om människan, om man ryser vid att se hur alla gamla märken slå fel, så kan man med en viss trygghetskänsla gå in i dessa böcker och finna diktens standardtyper oförändrade. Det finnes säkert ett behov vilket dessa böcker tillfredsställa att höra de gamla sagorna på nytt, att leka att människan är den hon varit och att man därför ska få fortsätta med att leva som man gjort hittills, vandra i gamla nötta spår.

E. W.

HEMMA

Tidning för hemmet och familjen.

Redaktör: Fru Thora Holm.

HEMMA är, i förhållande till sitt pris, Sveriges absolut bästa veckotidning.

I HEMMA finner ni alltid något som passar just eder att läsa.

I HEMMA skriver Sveriges kända expert på det huslige området, fru Thora Holm, varje vecka minst en artikel. HEMMA är t. ö. den enda tidning i Sverige vari fru Holm medverkar.

Hemma kostar vid prenumeration endast:

för helår	Kr. 9:—
» halvår	» 4:75
» kvartal	» 2:40
» lösnummer	» 0:25

OBS. Det är billigare att prenumerera än att köpa lösnummer.

Dåraktiga önskningar.

Vilken harmonisk och lycklig värld skulle icke vår värld vara bara vi finge vad vi önskar oss. Tänk, om en vänlig fe ville uppenbara sig för mig som i sagan och uppfylla alla mina önskningar.

Och fèen kommer. »Önska dig något.»

Jag ser ut genom fönstret. Regnet öser ner, och jag tänker på mitt tennisparti, som måste gå om intet.

»Jag vill att sommaren skall vara precis så som den var när min mor var ung.»

Innan jag hinner blinka är jag mitt uppe i ett parti tennis. Jag skall spela, men åsynen av min medspelares löjliga kostym, hans polisonger och mustascher förvirrar mig. När jag skall röra mig på planen hindras jag av kjolen som släpar på marken och halten som är placerad högst upp på huvudet. Jag föredrar att dricka the. Jag behöver ingenting göra, en massa tjänsteandar sköta serveringen. Men när jag föreslår Tom Jones en promenad på tu man hand utefter flodstranden, svimmar min vårdinna. Och inte vågar jag be om en cigarett...

Förargad ropar jag på min fè.

»Du har missförstått mig. Jag ville bara ha hyggligt väder. Solsken i stället för det här eviga regnandet.»

Hon försvinner. Solen skiner; alla blommor och allt grönt är förvunnet, trädgården är en enda brunbränd öken. Jag går för att hämta tennisbollarna, men sjunker utmattad ner i en stol.

»Vi kan inte spela i den här hettan», pustar jag. Det är som i Indien under den hetaste tiden. Men här finns varken inföddingar som gör i ordning kalla drinkar eller någon is att laga till dem av.»

Förtvivlad ropar jag åter på min fè.

»Ditt lilla odjur. Har du då inget sinne för proportioner. Laga att jag kommer ut ur den här oidiga ugnsvärmen och ge mig ett lagom tempererat klimat.»

Och åter befinner jag mig som i berättelsens början. Regnet skvalar som om himlen vore öppen, men det finns en liten aning till ljusning på himlen. Åskmolnen ha gått över, och kanske att vi ändå kan få oss ett tennisparti när allt kommer omkring.

— — —

Tvestjärten kröp långsamt ut ur blackhornet. Jag skulle inte tagit den för en fè om den inte lovat att uppfylla tre önskningar ifall jag lät bli att slå ihjäl den.

»Ge mig kläder», sade jag bestämt. »Vackra kläder. Dyra kläder. Massor av kläder.»

»En sådan dåraktig önskan», sade tvestjärten. »Jag hoppas att de andra äro mer värda.»

»Låt mig alltid lämna något ställe och resa. Jag tycker om att lämna platser, hur vackra de än må vara. Jag älskar att tänka att jag aldrig skall se dem och att jag aldrig mer behöver vara vänlig och förekommande mot deras invånare. Allra helst vill jag ge mig iväg en dag när det är full väder så jag inte ens behöver inbilla mig att jag skall ångra mig.»

»Fortsätt», sade tvestjärten.

»Låt mig alltid komma till ett nytt ställe — på morgonen, strax efter soluppgången, en dag liksom uppfylld av överjordiska löften.» (Så har jag sett Orkneyöarna för många år sedan, när båten glid in till de låga gröna öarna i sommargryningens ljus.)

»Efter dina två sista önskningar att döma, sade tvestjärten, så verkar det som om du ville behålla din kaka och äta upp den, eller som om du ville få två parallella linjer att mötes i oändligheten.»

»Hur som helst, så måste du i alla fall uppfylla dem, eller också dö.»

Tvestjärten vände och kröp tillbaka in i blackhornet, varifrån svaren på önskningarna skulle givas.

Men då ångrade jag dem allesammans.

Kläder — massor av kläder. Aldrig mer planera, göra utkast, sy.

Alltid resa ifrån ett ställe — Javisst, och alltid lämna något efter sig: Glasögon, pulver, pengar.

Alltid komma till ett nytt ställe — ovitvättad, med huvudvärk, på dåligt humör.

Jag slog ihjäl tvestjärten.

GRETA LINDSTRÖM.

Barnets gåta.

Psykoanalysen börjar bli allt mer och mer känd i Sverge. Freud, Jung och Adler läsas av många, och läkare tillämpa analysen i sin praktik. Lärare och uppfostrare känna denna nya vetenskap och erkänna den. Men inte många ha ännu vågat experimentet att praktisera den.

A. S. Neill (uttalas Nil), skotte till börden, är en av de få som använder psykoanalysen i uppfostrans tjänst.

I England är A. S. Neill känd som författare och barn-psykoanalytiker. Hans sista bok, *The problem child*, väckte stor uppmärksamhet såsom varande synnerligen radikal och revolutionerande inom området. För någon tid sedan recenserades The problem child i Dagens Nyheter under rubriken *Skolan utan moral och religion*. Som jag har lyckan att befinna mig i denna skola, ville jag i någon mån ge Tidevarvets läsare en inblick i arbetet här.

Skolan är belägen i Dorset i södra England. 25 barn mellan 6 och 15 år leva här i fullkomlig frihet. När jag först kom till Summerhill, slog det mig att jag hade aldrig sett så lyckliga skolbarn förr. Många, som endast hört om A. S. Neill och hans skola, få ofta den uppfattningen att Summerhill är någon slags anstalt för vanartiga barn. De tro här vimlar av små brottslingar och sinnesrubbade. Hur många tjuvar finnas inte i en »vanlig» skolklass? Och vilket känsligt barn med svaga nerver kan inte förefalla sinnesrubbat, om det uppfostras under tvång och hotelser?

I förtvivlan sända föräldrar sina barn till Mr Neill. Svårhanterliga barn, uppstudsiga, tjuvaktiga och lögnaktiga. Så småningom förvandlas de här till fullkomligt normala, friska, sunda och lyckliga barn.

På frågan vilka hans pedagogiska principer äro svarar Mr Neill alltid att han inte har några som helst principer. Men hans uppfostringsmetoder, så att säga, äro två: *analys av barnets undermedvetna själsliv* och *frihet för barnet att finna sig själv och sina egna intressen.*

Ett barn, som stjäl, är olyckligt. Stjälandet botas inte med straff i någon form. Barnet stjäl något, som det inte kan få, något, som det hungrar efter men förnekas. Den i psykoanalysen hemmastadde läsaren vet att när barnet stjäl, är det inte pengarna eller sötsakerna det vill ha. Dessa föremål äro symboler för något, som barnet saknar. Ofta är det kärlek barnet stjäl, eller kunskap i sexuella frågor, i synnerhet: Varifrån och hur kom jag till världen? Genom analysen komma de verkliga begären i dagen, barnet tillfredsställes. Stjälandet är efter detta onödigt. Det är botat, därför att orsaken är klargjord och medveten för barnet.

Så är det lögnaren. Hur många föräldrar höra inte till sin förtvivlan sina barn tala osanning? Varför ljuga de? Ofta därför att de inte våga tala sanning, säkra om straffet, som följer. Barnet ljuger beträffande läxor och lektioner, därför att det hatar läxläsning. Att ljuga därvidlag är den enda vägen att slippa ifrån skolarbetet.

Flickan, som berättar långa, spännande historier om sig själv, vilka sakna all motsvarighet i verkligheten, är ingen förtappad liten lögnerska. Hon gör det, emedan verkligheten inte är intressant nog. Hon tar sin tillflykt till fantasin. Där kan hon forma händelserna efter eget behag.

De flesta barn äro nevrotiska. Nevrosen förorsakas av något snedvridet inom barnets undermedvetna själsliv. En drift får oriktigt utlopp, därför att den pressades tillbaka, när den första gången spontant framträdde. Genom analysen göras de undermedvetna begären medvetna och få sitt naturliga utlopp, och nevrosen försvinner.

A. S. Neills skola är i första hand psykologisk. Intet nevrotiskt barn kan läsa och lära med framgång. Därför måste barnet lämnas ifred, utan skoltvång. I sitt prospekt över skolan säger Mr Neill: »Min skola passar alla barn men inte alla föräldrar, därför att det är en skola, som ger barnen fullständig frihet.» En ny elev kommer och vet att på Summerhill kan han göra ingenting hela dagen, om han så önskar. För kanske tre månader gör han heller ingenting. Hans hjärna är överansträngd av allt det som hamrats in i honom, även om han inte tillgodogjort sig så mycket av det. Dessa tre månader äro som en konvalescenttid. Nykomlingen deltager inte i några lektioner, han gör till som han förut varit förbjuden att göra. Ingen klandrar honom eller blandar sig i hans affärer. Många säga detta är lättja och slöseri med tid. Men en dag kommer, när han börjar arbeta, därför att han inser att det arbetet är livet egentligen ångtråkigt.

A. S. Neill lyckas i sitt företag, därför att han har förtroende för barn. Lämna barnen i fred, låt dem få tid att finna sina egna intressen, och de utvecklas till vakna, intelligenta ungdomar med självförtroende och duglighet inom sitt område!

För någon tid sedan kom en 13-årig pojke till Summerhill. Han kom från ett mycket strängt hem, där fadern tyranniserat honom och konsekvent svarat ett brutalt nej till alla hans önskningar.

De första dagarna verkade Pat misstänksam mot allt och alla. Ingen tillrättavisade honom eller röt åt honom, som han varit van vid. Så småningom blev han säkrare och insåg att ingen ville honom något ont. Det första han gjorde var att kasta av alla onödiga klädesplagg. Och i skjorta och byxor levde han så veckovis i sitt tält i en avlägsen vrå av trädgården. Otvättad och rufsig kom han till måltiderna. Det var allt vi såg av honom. Modern klagade över att han inte ville äta vad som bjöds honom, och i hemmet var ständiga scener vid bordet. Under sin asketid här levde han huvudsakligen på frukt och smör och bröd. Ingen tvingade honom att äta lagad mat.

Steg för steg började Pat emellertid närma sig de andra barnen. Och en dag kom han till deras samlingsrum, där en viktig fråga diskuterades. Vi väntade med spänning att höra honom be om ett bad och rea skjorta. Vilket han också gjorde en lördagseftermiddag. Fullkomligt lycklig gick han sedan med de andra till det sedvanliga lördagsnöjet, biografen. Ännu har Pat inte

Att vara kvinna — intet handicap.

En amerikansk läkare dr Mosher, har under 34 år gjort iakttagelser på de kvinnliga studerandena vid amerikanska universitet och på kvinnor överhuvud i fråga om deras speciellt kvinnliga livsfunktioner. Därvid har hon kommit till det resultatet att kvinnans traditionella underlägsenhet och fysiska svaghet, som påstås vara ofrankomlig, icke hänger samman med könet utan har orsaker som kunna avlägsnas.

För den energiska och aktiva kvinnan är det en tröst och en stimulans att veta att hon icke behöver vara en sjukling var fjärde vecka. Men doktor Mosher har träffat på ett annat slags kvinnor även vid universiteten, de som ogärna ge upp sin traditionella svaghet och ogärna avstå från fördelen att bli hemma och vila sig en eller två dar av de 28. Alldeles som det finns kvinnor, alltför bekväma att önska få sin tillvaro byggd på principen lika rättigheter och lika skyldighet för män och kvinnor.

Doktor Mosher skyller många av de besvär som sammanhänga med menstruationen på forna tiders blygsamma klädsel med trånga korsetter, många och tunga kjolar och andra oläganheter som hindrade kroppens frihet och övning. Men en stor del skyller hon också på den ödesdigra förutfattade meningen om kvinnans svaghet.

Hon erinrar om att ännu år 1892 fysiologerna lärde ut att kvinnorna använde bröstandning och männen bukandning. Man trodde att denna bröstandning hade något samband med havandeskapets funktioner. Sedan dess har det vetenskapligt bevisats att det naturligtvis inte finns någon skillnad mellan mäns och kvinnors andning och att havandeskapet berör andningen mindre än vad man trott.

Just denna bröstandning här ansvaret för menstruationsbesvären och andra periodiska illamäenden hos kvinnorna. Den berodde helt enkelt på att kvinnorna fordom buro kläder som sutto åt. Detta försvagade magmusklerna och orsakade abnormt stor blodstockning under menstruationen, varpå följde smärtor.

Doktor Mosher anger 5 orsaker till den smärtsamma menstruationen: den upprätta ställningen, onormal andning utan användning av diafragman och magmusklerna, ringa muskelutveckling i allmänhet, overksamhet under menstruationen och psykiska inflytanden.

Min uppfattning, säger dr Mosher, är grundad på studium av mer än 2000 kvinnor under 12000 menstruationsperioder. Mina observationer och mitt arbete i fysiologiska och hygieniska laboratorier ha utsträckts över 34 år. Därför kan jag be mina läsare att lägga bort alla förutfattade meningar, sin uppfattning om könen och även sin personliga erfarenhet och begrunda de fakta jag ämnar framlägga. De bäst utvecklade kvinnor som kommit under min observation ha haft en period på två eller tre dagar utan smärtor och i många fall äro de alla dagar i månaden på höjden av sin arbetskapacitet. Andra som haft förlängda perioder, mer eller mindre smärtsamma, ha i de flesta fall funnit att orsakerna lätt kunna hävas.

Dr Moshers botemedel — där det inte gäller organiska sjukdomar eller deformiteter — äro: kroppsrörelse för stärkande av magmusklerna och bortarbetande av felaktiga andningsvanor, vidare diet och gymnastik som hindrar blodstockning.

Framför allt gäller det också att bortarbeta föreställningen att menstruationen är en sjukdom. Denna föreställning bör lätt jagas på flykten när man ser i vilken väsentlig grad menstruationsbesvären försvunnit med mera hygienisk klädedräkt och förbättrad hygien. Bland 90-talets studenter hade omkring 68 procent smärtor och obehag av allvarligt slag under menstruationen. Det var då de buro fotsida kjolar, minst fem meter i vidd vid nerkanten och många underkjolar som hängde ner från en getingmidja. Under perioden 1910—14 voro 68 procent fria från smärtor, vilket betyder en ofantlig förbättring. Dr Mosher anser emellertid att överdrivet trånga kjolar som hindra benens rörelser och överdrivet korta som icke skydda mot kyla äro skadliga lika väl som de långa och tunga kjolarna.

Kvinnorna själva böra känna mera ansvarskänsla för hur de sköta sig. Var och en som tar menstruationen som en förevändning att vara fri från arbete hjälper till att stadfästa uppfattningen om kvinnans lägre arbetsförmåga. Om alla unga flickor finge lära sig att menstruationssmärtor och trötthet är lika onödiga och misskrediterande som dålig andedräkt, beroende på illa skötta tänder, så skulle vi kunna vänta en revolution i kvinnans fysiska liv, säger författaren.

Klimakteriets svårigheter anser hon också sammanhänga med liknande psykiska föreställningar och med det faktum att husmödrarna just vid denna tid ofta få mindre att göra, enär barnen vuxit upp och lämnat hemmet. Kvinnornas medborgarintresse har gjort mycket för att förhindra svårigheterna under övergångsperioden. De kvinnor som undgå lidande äro de som äro arbetssamma och nyttiga. En framstående kvinnlig läkare har förklarat att ingen enda av de kvinnliga läsarna kan hända till hade brutit samman under övergångsåldern. Hon framhåller att hon känner ett stort antal kvinnor med intellektuellt arbete som icke behövt lämna detta under denna period, ja, som skött husmoderns och familjeförsörjarens uppgift samtidigt. Fyra kvinnor ha betygat att de utfört det vetenskapliga arbete som givit dem utmärkelse just under dessa år

Overksamhet och rädsla i förväg för fysiska och psykiska lidanden bära ansvaret för mycket lidande, det är en liknande företeelse som när män åldras och bli sjukliga, så fort de slutat upp med att arbeta.

Kvinnans ställning förändras oavbrutet till det bättre. Hon kastar av sig det ena efter den andra av de skrankor och lidanden, som ansetts tilhöra hennes öde.

Den moderna kvinnan som har en frisk och normalt fungerande kropp och en tränad hjärna börjar verkligen uppleva friheten. Hon märker inte att det är en handicap att vara kvinna, förr än hon blir medveten därom genom att stöta på de ekonomiska skrankor eller den skyddslagstiftning som reses mot henne på grund av den traditionella uppfattningen om hennes svaghet och oduglighet.

På tronens trappsteg.

För någon tid sedan förmälde utländska tidningar att en deputation av italienska socialdemokrater och andra antifascister besökt kung Victor Emanuel där han lever sitt stilla liv i Mussolinis skugga och riktigt allvarligt och utförligt lagt fram sin syn på situationen i Italien och sina klagomål mot den nuvarande styrelsen. Kungen lär ha hört på de besökande under tystnad och slutligen svarat ungefär så här: vad ni har sagt mig är mycket intressant. Men ni måste komma ihåg att jag är en konstitutionell monark och det är icke genom mig utan genom parlamentet ni böra söka rättelse för möjliga missförhållanden.

Nu visste kungen så väl som de han talade till att Italien icke styres parlamentariskt, och att hans råd därför var meningslöst. Både han och de måste ha kännt situationens ömklighet och paradoxa diska anstrykning. Alla måste ha vetat att hans ord voro omskrivning för en sanning som såg ut så här: Jag sitter kvar som namnkung med villkor att stillatigande foga mig i allt som beslutas. Därför förs jag ej ens yppa om jag tycker som ni eller som Mussolini eller möjligen har en egen mening. Gjorde jag det, skulle man skicka bort mig och de mina från våra slott och trädgårdar och berova oss de förmåner som äro det enda som åt oss står av vår kunglighet. Jag har tagit mitt parti och betalar min försörjning med förödmjukelsen i min ställning.

I dessa dagar har även kung Alfonso i Spanien tagit samma parti. Hans öde under Primo de Riveras diktatur liknar nu Victor Emanuels i Mussolinis land.

Alfonso har nämligen signerat ett betydelsefullt dekret, fast alla veta att han är motståndare tilldetsamma och gjort det bara för att få stanna som kung. Detta dekret skapar åt diktatorn en rådgivande församling som han själv får välja ut och som endast kan ge råd, ej fatta beslut. När denna sitter i den forna folkförsamlingens ställe, då äro även spåren av en folkets självstyrelse utplånade.

Av dessa två exempel framgår att man kan bekvämligen avsätta kungar numera utan att sätta dem längre än vid tronens trappsteg. Den nuvarande furstegenerationen är så resignerad, att man icke riskerar några obehag av att ha dem i sin närhet. De behöva varken giljotineras eller skickas i landsflykt eller fängelse för att göras oskadliga. Det är alldeles onödigt, tyckas herrar diktatorer säga sig, att bråka med sådana ytterlighetsåtgärder.

Det kan icke fördöljas att kungarna ha en tvetydig ställning även i länder som sakna permanenta diktatorer. Den skulle bestämt bli entydigare och därmed trevligare om man toge bort de gamla former såsom exempelvis tronfal, som erinra om att kungar fordom haft politiskt inflytande. Vår kung bland andra skulle då besparas obehaget att tycka motsatta saker olika är och att rekommendera i tronfal och besluta i konselj vad han vid regementsminnesfester måste djupt beklaga. Och kungen med sitt hus skulle då inte skenbart vara mer än vad de verkligen äro: en familjegrupp som på grund av sin ställning har stora möjligheter att öva ett kulturellt inflytande och ett allmänt föredöme i god eller mindre god riktning.

Det är påfallande hur vårt kungahus på det sociala och kulturella området funnit utlopp för ett naturligt verksamhetsbegär. Dess manliga medlemmar nöja sig icke med att representera, de vilja också producera. Och genom dessa prestationer få de en viss kompensation för sin politiska vanmakt. Det är endast inom den politiska världen som man fullkomligt frigjort sig från all traditionell uppfattning, när det gäller kungahuset. Därför finna kungahusets medlemmar sina prestationer på tilja och tribun, med pensel och penna intresserat uppmärksammade och välvilligt bedömda av fackmän i alla andra branscher. När dessa prestationer äro goda, bedömas de som ett utmärkt arbete i och för sig, när de äro dåliga bedömas de milt på grund av det kungliga ursprunget. Allt detta jämte det väldsamma intresse som kommer furstliga familjetilldragelser till del, och som särskilt inriktar sig på de kvinnliga medlemmarna av kungahuset, gör att de mera trohjärtade i landet inte tänka så mycket på att äten Bernadotte ändå sitter på tronens trappsteg i stället för på den tron därifrån stamfadern regerade. Det har ju heller inte sedan 1914 hänt något som bjärt belyst detta faktum och kungen har icke haft att offentligt svälja några förödmjukelser eller fråga sig: bör jag stanna eller abdikera. Men man skulle undervärdera intelligensen inom vårt kungliga hus om man trodde att det icke självt vore medvetet om att dess tomma plats intages av Kungl. Majt:t, en figur som växelvis här herr Tryggers, herr Sandlers eller herr Ekmans drag.

Devinex.

Drick RONNEBY
BORDSVATTEN HOVLEVERANTÖR FRÄMST i VÄLSMAK

1. "Det här blir trevligt", tänker Ni, då Ni skråkdar i Er slitna kaffe- och teservis, ert nötta bordsilver, vilket allt skiftar i en sentugul färgton. "Hur skall jag få det här fint tills gästerna komma?"

2. Men Ni behöver ej förtvivla. Saponaceus Flytande silver finns att tillgå överallt. Flytande silver ger på ett ögonblick hela Eder silveruppsättning ett utseende som det komme direkt från guldsmedens verkstad. Flytande silver förvälvvar medan det putsar och polererar Ert silver.

3. Flytande silver angriper ej metallen, utan ju oftare föremålen putsas, desto tjockare blir silverlagret. Alla andra putsmedel slita silvret, Flytande silver konserverar det.

Flytande silver demonstreras å Bygge- och Bo-utställningen & Löjtnantsholmshall i Stockholm, Svenska Mässan i Göteborg samt å utställningarna i Karlstad och Falun.

Flytande silver försäljes i välsorterade färg-, kemikalie-, järn- och specerialiaffärer samt guldsmedsaffärer.

Pris per 1/1 flaska Kr. 3:50. Provflaska Kr. 1:25.

Generalagenter:
GYLLING & CO.,
Regeringsgatan 5, Sthlm. T. N. 196 76.

För sockersjuka och Dibeatiker!

Heudeberts

berömda franska brödsorter i stor sortering.

Prisuppgift på begäran.

Ny sändning hos

Arvid Nordquists H. A.-B.
Kungl. Hovleverantör.

uppenbarat sig i skolrummet. Men han har flyttat in till sina rumskamrater och är en lycklig medlem av samhället. Snart kommer den dagen, när han tillkännagiver sin ankomst till en lektion. Och då kommer han att lära grundligare och kvickare, än han någonsin gjort förut, därför att han lär av egen fri vilja och just de ämnen, som han har intresse för.

När Pat kommit över sin första misstänksamhet och fruktan, är tiden inne för psykoanalysen. Pat är full av komplex, som måste analyseras bort. Friheten har åstadkommit en stor förändring och förvandling med honom. Men den har endast så att säga förberett marken för det analytiska arbetet.

Pat är ett s.k. *problem child*. Jag tog honom som ett exempel. Så gott som utan undantag genomgå de alla samma metamorfos. Naturligtvis kan Mr Neill inte bota alla barn, som sändas till honom. Ibland har han fall, där intet kan göras, därför att föräldrarna gripa in och omintetgöra hans arbete, eller därför att eleven kommer åratal för sent. Men som regel äro hans elever lyckliga och sunda barn. Och av ett lyckligt barn, som genom analysen kommit att känna sig själv, blir aldrig en Poukka eller en Kreuger.

Friheten på Summerhill innebär frihet i så gott som allt. En del regler finnas visserligen. För att skydda sin egen säkerhet ha lärarna stiftat en del lagar och förbud, som för det mesta följas samvetsgrannt, därför att de vädja till elevernas sunda förnuft. Övriga lagar stiftas i »*Die Schulgemeinde*», skolrådet. Namnet är kvar, sedan Mr Neill hade sin skola i Tyskland. Schulgemeinde hålles var söndag under ledning av en ordförande, som väljes av var termin. Schulgemeinde-lagarna äro alla mycket förmuftiga. T. ex.: de yngsta äro inte tillåtna att gå ut på yttersta hammpiren ensamma, eller: ingen är tillåten att läsa i sin bädd efter kl. 10 på kvällen, och ingen får slå en mindre och svagare kamrat. Och för Summerhills ryktes skull ha de en regel, som säger att ingen får gå slarvig och otvättad ned till staden. Den, som ser en kamrat bryta mot någon av dessa lagar, har rätt att anklaga honom på nästa skolmöte. Kan den anklagade inte försvara sig följer straff. Straffet bestämmes genom röstning och består oftast i förlorandet av veckopengarna för en eller flera veckor, beroende på brottets art, eller intet biobesök följande lördag.

Nya, svårhanterliga elever behandlas utan skonsamhet i »die Schulgemeinde». Den som lägger beslag på andras ägodelar, är säker om bestraffning. Skolrådets strafdomar bota inte själandet. Men de visa nykomlingen att den som vill leva i ett samhälle, måste underkasta sig vissa lagar och respektera andras rätt.

Någon skoldisciplin förekommer inte på Summerhill. De barn, som aldrig varit i en annan skola än A. S. Neills, veta inte vad det vill säga att darra inför en lärare. Mr Neill såsom föreståndare står inte för dem som Gud Allsmäktig, rannsakande och hotande. Om en pojke slår sönder en fönsterruta, går han direkt till Mr Neill och rapporterar. »All right», svarar Mr Neill», tre veckors fickpengar och du kan köpa ett nytt glas».

Ingen behöver här gå omkring med dåligt samvete beträffande läxor och lektioner. Skolkning är ett okänt ord. Den, som är trött eller känner en tillfällig motvilja för läsning, vet att han inte är tvungen att arbeta och att ingen klandrar honom, om han uteblir.

Nya elever komma ibland, fulla av hat och motvilja mot lärare och skola. De lämnas i fred. Ingen tillrättavisar dem eller straffar dem för »dåligt uppförande». Mr Neill säger: »Låt dem få ge utlopp för sina känslor och så bli kvitt dem!» Och nykomlingen lämnas åt sitt hat, till dess han ser att här är egentligen ingenting att hata.

Naturligtvis är *omgivningen* av oerhört stor betydelse i en skola som Summerhill. Omgivningen måste vara *intressant*. Där måste finnas tillfälle och möjlighet för barnen att roa sig och att arbeta med det, som de hysa intresse för. Och här finns allt som är tilltalande för barnasinnet. En stor trädgård med enastående träd att klättra i, fält och ängar för sport och lekar, gamla uthus, fyllda av intressanta saker. Här finns en väl utrustad snickareverkstad, dit vem som helst kan gå när som helst och tillverka saker efter eget behag. Den läshungrige har fullt upp med böcker. Censur av litteraturen vore här malplacerad, därför att intet perverst intresse ligger bakom önskningen av en s. k. dålig bok.

Musik, dans och högläsning förekommer ofta. Men ingen tvingas att deltaga. Den, som så önskar, kommer. Övriga göra vad de vilja, så länge de inte störa musiken eller läsningen.

På Summerhill förekommer ingen konventionalism eller stelhet mellan lärare och elever. Alla äro enkla och naturliga mot varandra. Är en elev tillfälligt missnöjd med en lärare, säger han eller hon sin mening rent ut, och sedan är det över. Och faktum är, att här förekommer aldrig några elakheter eller dumma smutsiga saker. Ingenting göres bakom en lärares rygg. Därtill finns ingen anlednig. Ingen behöver handla i smyg, som har frihet att göra och säga vad den vill.

A. S. Neills mål är att göra barnen till *lyckliga* människor. Ingen olycklig människa kan vara till nytta för sin omgivning. Världen vimlar av olyckliga individer, som antingen *tro* att de äro lyckliga eller anse det orätt att vara lyckliga.

Psykoanalysen hjälper människorna att bli lyckliga, därför att den hjälper dem att känna sig själva. Och när människan är i harmoni med sig själv, kan hon komma till harmoni med världen, men inte förr.

A. S. Neills elever bilda en försvinnande liten del av mänskligheten. Men det betyder ett 20-tal olyckliga skolbarn mindre, ett 20-tal olyckliga män och kvinnor mindre och kanske några framtida mördare och tjuvar mindre. Och den uppfostran dessa barn fått kommer även nästa generation till godo.

Vad världen behöver, är flera Summerhill och flera uppfostrare sådana som A. S. Neill.

Summerhill, Lyme Regis.
September 1927.

Vad vilja vi bli?

(Forts. fr. sid. 1)

kanske något av det allra viktigaste. Att inte egen fördel eller klassens eller könets eller landets eller rasens fördel är rättesnöret utan att vi blir tjänare i alla stora och små sammanhang. Jag menar ingen slavanda nu, men att inte söka sitt.

Och så ett till: vi vill bli vägrödjare, vi vill bli upprostrare. Vi vill skapa människovärdiga betingelser för dem som genom sådana verkligen kan invärtes påverkas — de helt unga, barnen. Det slösas alltjämt för mycket med människomaterialet. Vi har visserligen kommit så långt att vi genom en förbättrad hygien håller barnen kvar i livet i större utsträckning än förr. Men vi har alls inte än kommit fram till att ta hand om var och en, så att varje människa får bli allt vad hon kan. Vår tid med sina hundratusenden av arbetslösa har minsann inte haft kraft att ta upp problemet om att söka ut det lämpligaste arbetet för varje ungdom. Och ändå skulle det betyda oändligt för att skapa levande, intresserade och därför mera värdefulla människor. Än mindre ha vi haft tid att söka skänka alla unga något bärande intresse bredvid ett eventuellt monotont arbete. Jag kan bara antyda detta men helt visst är dylika strävanden av grundläggande betydelse just för att skapa flera riktiga människor.

Vi vill också bli harmoniska, människor i jämvikt. En nervsystemsfråga, säger man kanske. Måhända. Men inom vida gränser också en fråga om en människovärdig miljö å ena sidan och om inre fostran å den andra. Och framför allt något som hänger på att livet har intresse för oss. Och där kommer jag igen till vad som synes mig vara ett av de allvarligaste hindren för uppkomsten av flera riktiga människor, och ett av de där hindren som måste rivas ned i barndomen helst. Det nämligen att så många människor är alldeles ointresserade, inte vill något alls med sitt eget liv utom försörjning och förströelse och alls inte bryr sig om samhällets liv. Att vilja något med sitt eget och samhällets liv det är visst allra viktigast — det är ungdomsfostrans förnämsta mål. "Giv oss o öde, en sak utan tadel att falla för, om ej segra vi kan!"

Andrea Andréen-Svedberg.

Krigsväsendets avrustning

och

Folkförbundets fulländning

Av

Carl Lindhagen.

En klar framställning av spörsmålet såväl nationellt som internationellt.

Pris 2:50.

Rekv. fr. Bokförlaget Nya Vägar, Kammakaregatan 38, Stockholm.

Nyfredsbroschyr

Kristi bud och statens bud

Av kyrkoherde G. F. Lundgren.

Pris 50 öre.

Avskedet.

Översättning från engelskan.

Han visste mycket väl, att människ:r förlorat rätten att återvända hem från sådana företag, att hans farväl från hustru och barn var betydelsefullt, möjligen tragiskt betydelsefullt. Och det tyckles svårare, därför att hans avfärd måste ske på natten. Vid samma tid, som han, en hemkär man, brukade se till att lås och reglar voro i sin ordning för att utestänga tjuvar, att fönsterhakarna voro på, att garaget var stängt och att huset var i ordning för natten, vid samma tid skulle han denna natt ila genom City, långt från hemmet, på sitt tvivelaktiga företag.

Vem kunde säga hur det skulle sluta? Många hade blivit kända genom sådana företag, deras gärningar utbasunerade på anslag och i tidningsspalter. Detta skulle kanske bli fallet med honom och hans hjärta slog hastigare vid denna tanke. Eller han skulle kanske misslyckas. Och om han misslyckades skulle det inte bli något vanligt fiasko. Det skulle betyda att hans karriär vore tillspillogiven, att hans familj skulle förlora inte bara sitt välstånd utan också sin trygghet. I värsta fall skulle de alla förlora sitt uppehälle.

Han vägde och vägde detta noggrant, men inte förtvivlat eller ens betryckt, ty han var en man med klart förstånd, beslutsam och med kallblodig handlingsförmåga, när förhållandena det fordrade. Hustrun kände företagets chanser och såg på honom med en blick som uttryckte både stolthet och ångest. Han kände till dessa timmar från förr, och hon hade lärt sig att hennes roll var den förstående, hjälpsamma tystnadens. Hon måste sysselsätta sig med småsaker och med att laga en lätt men kraftig måltid åt honom. Hon fick inte oroa honom eller visa att hon tänkte på det nära förestående avskedet.

Hon spelade sin roll beundransvärt, och mannen var, när han satte sig till bords, så lugn till sinnes, att han sorglöst visslade den bit han spelat för barnen innan han kysst dem till godnatt och sköterskan fört dem till sängs. Han hade inte rasat med dem mer än vanligt, men han hade sett en smula tankfullt på dörren, när den stängdes efter dem. I sådana ögonblick beundrade hon gränslöst hans självkontroll, t. o. m. fastän det nästan alltid bröt ner hennes egen.

Nu tog han på sig sin tjocka rock. »Jag skall se till huset som vanligt, Majorie», sade han. Och han gjorde det omsorgsfullt och planmässigt. »Allt är i sin ordning. Nu är det hänt du går upp», sade han. »Försök den där boken av Mudie jag skaffat dig i dag. Att läsa sig till sömns är ett bra påhitt». Hon nickade kort, andlöst. Han visste att hon kom ihåg alla hans råd. Och han besvarade den extra tryckningen i hennes fäktning och beviljade henne en halv minut till denna tryckning innan han vänligt gjorde sig fri.

Och hon hörde portarna till garaget öppnas, motorns surr, portarna stängas och låsas och det avlagande dånet av bilen när han körde bort. Då släckte hon ljuset i hallen och gick upp. Ansiktet var stelt men ögon och strupe värkte av återhållen gråt.

Och klockan fem på morgonen smekte hon hans trötta huvud i deras eget kalla, hemtrevliga rum, och såg till att han snart föll i sömn.

Hon störde honom inte med morgontidningen. Men hon gav honom den första kvällstidningen, när de satte i sin soliga trädgård. Han satt och sysslade om en sköldpuddshona medan han drack sitt eftermiddagsthe. Och han jämförde noga och kallsinnigt innehållet i artiklarna med dem han läst efter att ha återvänt hem andra morgnar.

»Läpnadsväckande juvelstöld», skreko de. »Tjuvarna undkommo». »Ja, Jack klarade sig också undan, Majorie», viskade han. »Det retar dom nog ändå, tror du inte?»

Tre dikter.

Av Sara Bohlin.

Vi slår du mig?

(Till Jahoe vände sig hans tjänare Job uti det landet Uz.)

Herre, bi slår du mig?
Huwr jag icke redeligen strävat
att Dina bud hålla och efter Dina rätter vandrat?
Gav Du mig icke själv den allt genomsyrande
sanningslidelsen,
saltet, som ej får mista sin sälta?

Utsådde Du ej i min spirande själ
en glödande nitälskan
för rättfärdighetens seger?
Och tvang mig ej kärleken
till en offervilja utan återvändo?

Du fyllde min själ med krafter,
som brottades och trängdes,
tills det skröpligo höljet brast.

Ty som ljungelden oändnat flammar genom rymden,
så utöste Du över mig Din vredes skålar,
när min höj var vilgiödande för Din sak.

Eller var det blott så, att Du tog Din hand ifrån mig?

Där jag sådde kärlek,
där skördade jag hat,
och där min vålvilja slungade alla gränser,
där frodades oviljan och det iskalla hånet.

Vad ängesten väste i mitt öra
under djupsvarta nätter,
det kom till mig i den gråvita morgonen,
fasansfullare än jag anat.

Men den, som gick fjärran från Ditt anlete,
den vars liv var en tryggelse,
och i vars mun blott lättfärdigt tal blev funnet,
den såg jag bekrönt med de yppersta blomster
från glädjenes örtagård.

●

Ho äger då makten i denna värld? Gud eller Baal?

Det fruktansvärda sätr för mig:
fullkomlig i rättfärdighet är Du, o Herre,
i godhet och skönhet dessliks,
men Din makt är i vardande endast.

Längtan.

Min själ är brädad till randen
av längtan att utgiva sig
som ett levande offer åt någon.
Åt en som behöver mig.

Mitt hjärta är fyllt till brädden
av kärlekens kostliga dryck.
Men ingen finns, som försmäktar
av törst under dagstangans tryck.

Vem är störst?

Vem är stor förutan like
och vem minst — i själens rike?
Döms där som i denna världen
efter skenet blott och fjärden?

Nej, där räknas, måtes, vägas
efter andra vikter, mått och värden:
vad av inre rikdom äges
och förvärvas under levnadsfärden:

Sanningskärlek, verklig godhet,
tankens mångfald, djup och klarhet,
känslans glöd och ynnighet. —

●

Minst är den som vill befalla. — —
Men den största lät oss kalla
den som villigt tjänar alla.

En Gåva i Trevlig Form

är ett presentkort i Svenska Glasmagasinet.

Ni vill skänka en släkting eller en god vän en glasservis eller ett enstaka konstglas, men Ni tvekar i valet av fruktan att giva något, som ej är i hans eller hennes smak. Giv då ett presentkort — det är *i allas smak!*

Svenska Glasmagasinet

i Konserthuset — *Tel. 1011 & Norr 5838*

Gud ske lov för shinglingen!

»Den muntra lady Townshend och hennes vänner» heter en biografi, som nyligen utgivits i England över en av 1800-talets mest frivola damer av värld. Ur denna ha vi hämtat ett litet avsnitt ur de levnadsglada damernas liv vid de mondäna badorterna, litet om deras klädsel och koaffyrer. Det kan bli ett mycket lämpligt litet komplement till artikeln, »Vad vilja vi bli,» som bland annat vill visa den revolutionerande inverkan som införandet av en rationell kvinnodräkt har haft.

Tänkom oss alltså en av dessa strängt upptagna damer! Från tidigt på morgonen strömma skaror av besökanden in i rummet.' Inte en gång under friseringen har damen någon ro. Den groteska hårbördan blir högre och högre. Den sentimentala tidarikiningen förkroppsligar sig så småningom i en kompakt massa av hästtagel, blommor, fjädrar och allehanda familjekleinoder. Hertiginnan av Chartres bär exempelvis uppe på sin frisyr »en statyett, som framställer hertiginnan med sina barn, därbredvid leker hennes älskligspapegoja med ett körsbär och längst upp vilar hennes faders och hennes svärfaders lockar». Konstverket kan endast förnyas och repareras var tredje vecka — är man sparsam har man det ännu längre. För att skydda sig från mycket naturliga följder får man använda rikligt med insektspulver och små huvudräfsor utav elfenben, som användes lika öppet som man nu för tiden använder läppstift och pudervippa.

Ordnandet med krinolinerna var så komplicerat och tog så mycken tid, att man sedan hade mycken liten tid övrig till tvättningen. Baden i synnerhet på de stora badorterna voro mer till för nöjes skull än för renlighets. I de trängsiga bassängerna bada herrar och damer tillsammans. Men ack huru! Damerna ha höghalsade jackor, vidn bruna linnekjolar och på huvudet en skyddande bahytt. Därunder ha de bundit fast en hundduk som skall användas för att torka bort svetten.

De mest omtyckta nöjena äro stora festmåltider, hasardspel, maskerader, slagsmål och dueller — även bland damerna. En dam ifrån Irland och en engelska ryka ihop och slåss och skiljas åt ymmigt blödande, de andra damerna tjuta högt av förtjusning.

Nu kanske det inte behövs mer utdrag?

Sorgklänningar

atelierarbetade, säsongens senaste modeller.

Sorghattar och Sorgslöjor

Lejamagasinet

Stockholm.

Dåsighet och Olust

är enligt vetenskapen bevis på dålig blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste renasa bort.

Fruktsalt-Samarin renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna.

Fruktsalt-Samarin utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka *Fruktsalt-Samarin*. Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek, hos Drog- och Färghandlare m. fl.

Cederroths Tekn. Fabr., Stockholm

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivaror, Bandager alla slag. Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Aderbråckstrumpor, Bråckband, Rygghållare, Grossesseskorsetter och Gördlar, Bröthållare, Lungskyddare, Sköljkannor, Liggdynor, Dambindor, Barnavårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special

Västerlånggatan 66 (Ingång i Passagen)

Birger Jarlsgatan 9

STOCKHOLM